

Gespreksverslag Danny de Vries (verkenner)

Met: D66

Marianne de Widt en Robert Strijk

22 maart 2023

Verder aanwezig: Ruud Poort (griffie), Berbel Ferwerda (griffie, verslag)

Bijlage: Inbreng D66 in verkenningsfase coalitievorming

Algemeen

- Er liggen momenteel complexe en urgente maatschappelijke vraagstukken voor. Hoe gaan we die de goede kant opbrengen? De belofte van D66 is: 'stop stilstand, stem vooruit'. Er zijn voor D66 drie onderwerpen waarbij vooruitgang echt zichtbaar moet zijn:
 - Woningen erbij;
 - Natuur verbeteren;
 - Energietransitie en circulaire economie (= voortgang Klimaatakkoord).
- De grondhouding van D66 is te streven naar beleidsbeslissingen en -uitvoering met een zo breed mogelijk draagvlak in de samenleving. Daar moet je je best voor doen. D66 sluit echter het gebruik van wettelijke instrumenten niet uit als na overleg geconstateerd wordt dat er onvoldoende voortgang is. Dit geldt zowel op landelijk als op provinciaal niveau. Daarom wil D66 bijvoorbeeld in het stikstofdossier het instrument van onteigening niet loslaten. En bij de RES-en willen we de optie openhouden om eventueel met een projectplan onze provinciale verantwoordelijkheid te nemen. D66 committeert zich daarbij aan de planning van het Rijk. Het kabinetsbeleid gaat uit van het realiseren van doelen in het stikstofdossier in 2030.
- D66 onderschrijft een progressieve lijn. Vooruit kijken, beslissingen durven te nemen (ook moeilijke) en daadkracht tonen. En niet denken: 'dat zien we tegen die tijd wel weer'. Voortuitgang is nodig. Daarvoor geeft D66 niet het wettelijk instrumentarium op. Mocht een meerderheid daar anders over denken, dan is dat vanzelfsprekend te respecteren, maar daarvoor neemt D66 als fractie geen bestuurlijke verantwoordelijkheid. In dat geval gaat D66 niet in de coalitie.

Reactie op stellingen

- De uitslag van deze verkiezingen is een signaal dat je niet kan negeren: EENS
BBB en GroenLinks zijn als grootste fracties als eerste aan zet. Het zou prachtig zijn als zij er samen uit komen. En D66 zou daar graag bij zijn. D66 sluit BBB niet uit, mits er voortgang wordt geboekt op de drie eerdergenoemde thema's. Er zitten voor D66 goede elementen in het verkiezingsprogramma van BBB maar ook standpunten waar ze het niet mee eens is. Daar valt over te praten.
- De Utrechtse samenleving heeft gestemd voor continuering van het beleid: ONEENS
Nee, dat klopt niet. Maar de huidige coalitie is ook niet weggestemd.
- De kloof tussen stad en platteland is niet te overbruggen: ONEENS
Nee, hier is Utrecht te klein voor. Als overheid moeten we wel meer aan die kloof doen. De overheid moet luisteren en proberen de verschillen te verkleinen en gevoelens van zorg weg te

nemen.

- Om de problemen in de provincie goed aan te kunnen pakken, doet partijpolitiek er niet meer toe: ONEENS
D66 zit niet dogmatisch gevangen in partijpolitiek, maar ze vindt wel wat. Het gevoel van urgentie op wonen, natuur en energie zit in het DNA. De afgelopen periode is in de Staten goed samengewerkt. Los van de partijpolitiek. Die manier van samenwerken zouden we graag vasthouden.

Inhoud

1. De belangrijkste opgaven voor de Provincie Utrecht zijn volgens D66:
 - Woningen erbij;
 - Natuur verbeteren;
 - Uitvoering van het Klimaatakkoord, waaronder begrepen voortgang energietransitie en circulaire economie
2. Op welke punten moet het beleid zeker bijgesteld worden?
Intensivering van het beleid op de drie belangrijkste thema's en hierop blijven doorpakken. Er liggen nog uitdagingen op het gebied van de circulaire economie. En de kansen en bedreigingen van een snel digitaliserende wereld vragen blijvende aandacht. Versterking van innovatieclusters kan en mag nog een impuls krijgen.
3. Op welke punten moet het huidige beleid gecontinueerd worden?
De provincie is nog niet af. De Omgevingsvisie is een uitstekende basis voor de ontwikkeling van de provincie: zuinig zijn op de ruimte en de kwaliteit van Utrecht borgen. Er ligt een prachtige landbouwvisie, maar daar is niet snel genoeg mee opgeschoten. En denk ook aan Kaderrichtlijn Water en Duurzame mobiliteit. Ook voorzetten van de Utrecht Talentenalliantie of de intensivering en verduurzaming van bedrijventerreinen is belangrijk.

Relatie en bestuursstijl

- D66 zit nu met veel plezier in de huidige coalitie. Het is een open samenwerking. Het is een fijne grondhouding om mee verder te gaan qua bestuursstijl.

Collegesamenstelling

- De uitslag van de verkiezingen laat zien dat er stromingen zijn. Naast een progressieve lijn ligt er ook een ander signaal. Het zou mooi zijn om deze twee te combineren.
- Eerste voorkeur voor een coalitie heeft D66 niet echt. Als er maar vooruitgang wordt geboekt op de drie belangrijkste thema's. En als D66 sluiten we uit in een coalitie te gaan met FvD en de PVV. Op zich voelde D66 zich goed thuis in de huidige coalitie met GL, CDA, PvdA en CU. Dat zou opnieuw een goede basis kunnen zijn met bijvoorbeeld daarbij de BBB als grote winnaar en grote fractie. Mocht dit niet samengaan met de BBB zouden we ook de samenwerking willen verkennen met de VVD. D66 staat hier open in. Nogmaals we toetsen op het resultaat van de vooruitgang op de drie thema's en sluiten los van de PVV en FvD niemand uit.

- D66 ziet geen mogelijkheid om samen te werken met PVV en Forum voor Democratie. Dat heeft te maken met de grondbeginselen van deze partijen.

Soort akkoord

- D66 is geen voorstander van een breed Statenakkoord. Dat wordt te vaag en geeft geen houvast, niet voor onszelf als bestuur, maar ook niet voor inwoners, organisaties en bedrijven in de provincie. D66 is voor een meerderheidsakkoord op hoofdlijnen. Dat geeft ruimte aan GS om het verder uit te werken om de vastgestelde doelen te bereiken. Samen met PS, inwoners, ondernemers, partners in de samenleving. In het akkoord staan ook de onderwerpen waarover de partijen een compromis en akkoord hebben gesloten. Die afspraken zijn dan bekend en transparant toegelicht. Deze zijn dan gedurende de periode van vier jaar niet meer onderhandelbaar.

Participatie

- De voorkeursstijl van D66 is om in overleg met partners gezamenlijk tot uitvoer van projecten te komen. Participatie hoort daarbij. Een gekozen burgerberaad wil D66 wel onderzoeken.
- Het gaat erom om doelen te benoemen en daarvoor het maximaal mogelijke draagvlak te creëren. Het referendum is een instrument. Niet een doel op zich.

Proces

D66 ondersteunt een open en transparant proces. En ziet graag dat de verkenner in het openbaar terugkoppelt over de gesprekken en BBB hierbij haar visie aangeeft op het vervolg.

Bijlage

Fractie D66

Provincie Utrecht

Utrecht, 22 maart 2023

Verkenner

Danny de Vries

Onderwerp: inbreng D66 in verkenningsfase coalitievorming

Geachte heer De Vries, beste Danny,

In deze eerste ronde van de verkenning op weg naar een coalitie in Utrecht, geven wij graag onze gedachten mee. Ook gaan we in op de vragen uit de brief van de BBB van 18 maart.

De kern van onze inzet is, zoals in het duidingsdebat aangegeven, dat vooruit de belofte aan onze kiezers is. En de drie belangrijkste inhoudelijke thema's waarop wij vooruitgang willen zien zijn wonen, natuur en klimaat. Wij willen ons inzetten voor woningen erbij, herstel van de natuur en voortgang in de energietransitie en circulaire economie. De manier waarop we vooruitkomen, daar kunnen we over spreken.

Onze sterke voorkeur is om in goed overleg met inwoners, bedrijven, gemeenten, ontwikkelaars en andere partners tot compromissen, afspraken en beleid te komen en daarbij te streven naar zo'n groot mogelijk draagvlak. D66 sluit echter niet uit ook gebruik te maken van wettelijke instrumenten met een meer verplichtend karakter als we na een periode van overleg moeten constateren dat geen of onvoldoende voortgang is bereikt. Doelen en planning van de Rijksoverheid zijn daarbij voor ons leidend. De opgaven voor wonen, natuur en klimaat zijn voor ons de belangrijkste opgaven, die wij in elk geval in het coalitieakkoord willen terugzien. Over andere onderwerpen als cultuur, economie, ruimtelijk beleid, organisatie en financiën maken we ook graag afspraken tijdens een eventuele formatie, maar wij denken dat het goed is eerst te inventariseren welke partijen elkaar kunnen vinden op de drie hoofdthema's.

In het coalitieakkoord zou wat betreft D66 ingegaan moeten worden op elk van de programma's zoals we die kennen in de huidige programmabegroting. Daarnaast vinden wij het van belang dat de open, toegankelijke cultuur van bestuur en organisatie worden voortgezet. Die stijl van werken en besturen heeft wat ons betreft merkbaar resultaat in de provincie gehad. Wat D66 betreft is het streven om een meerderheidscoalitie te vormen, op basis van een akkoord. Een Statenakkoord lijkt ons, gezien de zeer brede waaier aan opvattingen bij de 15 partijen, niet een zinvolle weg om verder te verkennen. Dit gaat

vermoedelijk niemand enig houvast opleveren, en de Utrechtse inwoners en bedrijven en partners al helemaal niet.

Wij zien graag een beleidsakkoord op hoofdlijnen, vooral geformuleerd op doelen en uitgangspunten. Hoe die doelen te bereiken is een uitwerking die het college van gedeputeerden, samen met de ambtelijke organisatie, provinciale Staten en inwoners en partners in de komende vier jaar gaat realiseren. In het Beleidsakkoord staat ook helder over welke onderwerpen de coalitie-dragende partijen een compromis en akkoord hebben gesloten. Wij kunnen ons wel voorstellen daarnaast ook een statenbreed Bestuursakkoord te sluiten, waar we afspreken hoe we als provinciale Staten de komende vier jaar willen samenwerken.

Alhoewel D66 altijd blijft luisteren en zich maximaal zal inspannen om verschillen te overbruggen, zien wij geen mogelijkheid om samen te werken in een coalitie met de PVV of Forum voor Democratie. De reden hiervoor is dat deze partijen vanuit hun grondbeginselen bevolkingsgroepen discrimineren, en dat is niet te verenigen met de grondbeginselen van D66. Voor de overige 12 partijen zijn er voor ons op voorhand geen beletselen om het gesprek aan te gaan.

Een voorstel voor de volgende stappen in het proces laten wij aan BBB als initiatiefnemer van de huidige verkenning. D66 is onderdeel van het huidige college en is bereid om opnieuw verantwoordelijkheid te nemen. Wij realiseren ons ook dat D66 voor BBB met de door ons in deze brief geformuleerde uitgangspunten niet de meest voor de hand liggende partij zal zijn en we kunnen ons dan ook voorstellen dat eerst andere opties worden onderzocht.

Met betrekking tot het proces van de informatie en formatieperioden onderstrepen we graag onze positieve ervaringen met het proces van vier jaar geleden. De werkwijze met inbreng van beoogde coalitie, maar ook oppositie, ambtelijke en externe organisaties heeft veel nut gehad voor de kwaliteit van het akkoord en de constructieve samenwerking in de periode daarna. Wij ondersteunen de oproep die meerdere fracties bij het duidingsdebat deden om open en transparant te werken en zien graag dat de verkenner in het openbaar terugkoppelt over de gesprekken en BBB hierbij haar visie aangeeft op het vervolg.

Hartelijke groet,

Namens D66 provincie Utrecht

Marianne de Widt en Robert Strijk